

DE ZOOGENAAMDE CANADA-POPULIER EN ANDERE POPULIER-SOORTEN

door
LEONARD A. SPRINGER.

Is er wel eens een deugdelijke studie gemaakt van dezen op ruimen schaal gebruikten boom, niet uitsluitend voor wegbepanting, maar vooral voor productie van werkhout. 't Zij voor klompen, lucifers, triplex etc.?

Over het algemeen noemt men ze Canada's en op de kwekerijen *Populus canadensis*, zonder meer. Toch is daar niet alles mede gezegd, en wie eenigszins bekend is met de dendrologische litteratuur weet, dat er heel wat verschil van meening is geweest en nog is als gevolg van het verschil van materiaal dat men onderhanden had.

Eerstens is er verschil van opvatting over de inzichten, die Linnaeus en anderen hebben gehad omtrent de twee soorten, die beide bekend zijn als *Populus balsamifera*.

Volgens Redher is de *Populus balsamifera* L. de *Populus canadensis* Michaux, terwijl de *Populus balsamifera* Duroi dezelfde is als *Populus tacamahaca* Mill.

In de praktijk noemt men deze laatste „*De balsempopulier*”, evenzoo de andere soorten, die er mede verwant zijn, z.a. *P. candicans*, *P. trichocarpa*, *P. szechuanica* etc.

Volgen wij Redher in zijn *Manuel of cultivated trees and shrubs*, dan zien wij dat er nog heel wat verschillende opvattingen zijn, waarschijnlijk hun oorsprong vindende in afwijkingen, die bij dezen boom en in de natuur en op de kwekerijen ontstaan zijn.

Wij vinden dan de namen:

- P. balsamifera* var. *virginiana*. Sarg.
- „ *virginiana*. Fougereux.
- „ *monolifera*. Aiton.
- „ *deltoidea*. Marsch.
- „ *deltoidea*. Barte.
- „ *deltoidea*. C. M. Hoffm.
- „ *deltoidea*. var. *monolifera* Henry.
- „ *canadensis*. Michx. Moench.

Dan onderscheidt Redher nog twee ondervormen. *P. bals.* var. *pilosa* Sarg. die voor Henry gedeeltelijk gelijk geacht wordt met *P. deltoidea* var. *missouriensis*, terwijl Redher *P. bals.* var. *missouriensis* Rehd. afzonderlijk houdt als synoniem met sommige vormen van een andere afzonderlijke soort, de *P. angulata* Ait.

Hij zegt dat zijn *Pop. bals. missouriensis* identiek is met deels *P. angulata* var. *missour.* Henry, *P. deltoidea* var. *miss.* Henry, *P. deltoidea* var. *angulata* Sarg., *P. angulata* Michx Ait en *P. balsamifera* Sarg. 1919.

Wij zien dus dat er verwarring genoeg is. Doch er komt nog meer bij.

In de vrije natuur en misschien ook op kwekerijen zijn in den loop der tijden bastaarden ontstaan, niet alleen in het land van oorsprong, maar ook in Europa en deze bastaarden hebben den meesten invloed gekregen.

Wat gemeenlijk als *P. canadensis* verkocht wordt is een bastaard tusschen *P. balsamifera* L. en *P. nigra* L. en wordt door Rehder dan met het hybride teeken als *canadensis* Moench aangeduid. Deze boom treft men ook het meest aan, doch zooals het gemeenlijk met bastaarden gaat, zijn zij niet allen gelijk, er zijn verschillen.

Zoo vond ik aan den Achterweg van Vught naar Enschede twee vormen. Terwijl de een reeds vol in blad stond begon de andere pas uit te loopen.

De eerste noemt Rehder *Pop. c. var. regenerata* Rehd., in Frankrijk als *Peuplier régénéré* Carr. of *Peuplier suisse rouge*, *P. Helvetica* Poederle bekend. De andere noemt hij *P. × c. var. serotina* Rehd., omdat deze later uitloopt.

Over de kenmerken zijn de geleerden het ook niet eens. Rehder zegt, dat *P. canad.* roode bladstelen heeft, terwijl Schneider zegt, dat bij dezen de bladstelen groen zijn, en daarbij opmerkt, dat de *P. monilifera* Ait (volgens Rehder *Pop. balsamifera* L.), roode eenjarige twijgen en roode bladstelen heeft. Hij zegt zelfs dat de heer Jouin in Plantières hem op deze kenmerken gewezen heeft.

Toch geloof ik dat Rehder voor een deel gelijk heeft en zou de *P. canadensis* var. *regenerata* Rehd. zijn naam als *Peuplier suisse rouge* daaraan te danken kunnen hebben. Voor zoover ik deze hier bij Overveen in groote getale ontmoet heb, alle denklijk van denzelfden oorsprong, komt de vorm der bladeren niet overeen met de beschrijving die Schneider geeft van *P. monilifera* Ait.

Men moet bij de beoordeeling vooral afgaan op oude exemplaren. Jonge kwekerij-exemplaren geven veelal groote afwijkingen wat betreft vorm en grootte der bladeren en de meer of mindere kantigheid der eenjarige scheuten.

Voor zoover het mijn persoonlijke ondervinding betreft, heb ik beide vormen onder de gekweekte populieren (z.g. Canada's) gevonden.

Als men de boomenrijen goed nagaat, kan men daarin allerlei andere afwijkingen vinden. Zoo vond ik in de omgeving van Meppel op den voet van een geveld populier, jonge takken, die rood van kleur waren, terwijl deze op de voeten van andere geel waren. Die roode kleur viel onmiddellijk

op en is hoogst waarschijnlijk dezelfde vorm als die te Overveen, waarover ik hierboven sprak. Het was het eenige exemplaar dat in de rij gestaan had.

Ik hoop er in het najaar stek van te verzamelen.

Ook in habitus en groeiwijze is er verschil. Zoo bijvoorbeeld de variëteit *erecta* R e h d. en de variëteit *Eugenie* S c h e l l e, die meer steil opgroeien met smalle kroon.

Het is zoo jammer dat er niet meer studie van deze boomen gemaakt wordt, en dat eens duidelijk uitgemaakt wordt waartoe de soorten behooren, die bekend staan als de Heeswijksche Witte, de Blanke Standaard etc.

Ook omtrent de gevoeligheid voor de kankerziekte, is nog veel waar te nemen.

Men moet daarom eens proeven nemen en van de bekende variëteiten wat boomen planten, ruim uit elkander, zoodat zij zich vrij kunnen ontwikkelen. Waar wij ze thans aantreffen, is het meest als wegbeplanting, waar de boomen, om lange stammen te krijgen, stelselmatig opgesnoeid worden. In de populierbosschen verliezen zij ook den hun typischen kroonvorm. Thans wordt er maar raak gekweekt, zonder dat men weet, wat men kweekt. De vraag is: Bestaat de werkelijke *Populus balsamifera* L. (*P. monolifera* Ait), de echte *cottontree*, wel in ons land?

In den laatsten tijd zijn er een paar populier-vormen in den handel gekomen, die door hun snellen groei de aandacht getrokken hebben.

Dit zijn twee bastaarden. 1e Var. *Populus angulata* Ait $\times$ *P. nigra* en 2e var. *P. angu* $\times$ *trichocarpa*.

De 1e *Populus* $\times$ *robusta* S c h n e i d e r, ook wel *P. angulata cordata robusta* is mogelijk afkomstig van *P. angulata cordata* var. Simon Louis. Zijn synonieme naam is *P. a.* $\times$ *nigra* var. *plantiërens*.

De 2e nieuwe soort is *P. angulata* $\times$ *trichocarpa*, bekend onder den naam van *Populus generosa* H e n r y.

Beide verbazend snelle groeiers. Van deze laatste kan men duidelijk de afkomst van *trichocarpa* vaststellen.

Er wordt voor beide soorten nog al reclame gemaakt. Voor groote parken en wegen zijn zij misschien bruikbaar. Of zij evenwel geschikt zullen zijn voor de groote cultuur voor werkhout, is nog niet te zeggen. Vooral moet uitgemaakt worden of zij vatbaar zijn voor de roestkleurige schimmel, waarvan de soorten *P. canadensis* en *trichocarpa* nog al eens te lijden hebben.

De snelle groei is verleidelijk.

Wanneer eenmaal de illusie verwezenlijkt zal worden, dat wij te eeniger tijd een groot nationaal arboretum zullen bezitten, zou dit de plaats zijn, proefboomen te planten om hun ontwikkeling te kunnen nagaan, waar men nu in de blinde doorwerkt.

Voorloopig zij men voorzichtig met aanplantingen in het groot. Met land- en tuinbouwgewassen weet men spoediger, waar men tegenover staat. Bij boschbouw en andere boombeplantingen, duurt het jaren eer men een juist oordeel over de eigenschappen kan vellen. Hoevelen zijn er niet bedrogen uitgekomen, omdat de geplante populieren aan kanker begonnen te lijden en het hout waardeloos werd. Dus ettelijke jaren verknoeid.

Het gaat met den populier als met de wilgen der grienvelden, men kweekt steeds door onder plaatselijke namen, zonder dat de wetenschappelijke namen vastgesteld zijn. De plaatselijke namen verschillen voor dezelfde soort, bastaard of variëteit, al naar de streek waar zij gebruikt worden.

Nu het zelfstandige boschbouwkundige proefstation, dat ook proefvelden te Amersfoort had, opgeheven is en onder het Staatsboschbeheer is opgenomen, zou het wenschelijk zijn, dat dit lichaam, dat zich behalve met den boschbouw, thans ook met wegen- en andere beplantingen bezig houdt, het onderzoek naar de juiste benamingen der gekweekte populieren op zich zou nemen en daarvoor een proefterrein zou inrichten, waar de verschillende voorkomende vormen bij elkander te brengen zouden zijn. Daar deze soort houtcultuur zulk een grooten omvang heeft genomen, vooral in Noord-Brabant en Limburg, zou zulk een proefterrein van groot nut kunnen zijn.

Er moet vastgesteld worden, welke eischen aan de uiterlijke kenmerken moeten gesteld worden voor de beste aan te kweeken soorten, vormen of verscheidenheden, en dit kan alleen gedaan worden door het bepalen en vergelijken van de uiterlijke kenmerken der bekende uitmuntende soorten.

BLADVULLING.

Het gebeurde in een schooltje te Bargoosterveld:
„Juffrouw, as wie noe die ekkels opeet, krieg wie dan de iepzeikte?”

De juffrouw moet het niet geweten hebben.
